

Makseteenuse ja sularaharingluse kirjeldus ja toimepidevuse nõuded

Määrus kehtestatakse hädaolukorra seaduse § 37 lõike 2 ning krediitiasutuste seaduse § 3 lõike 3 alusel.

§ 1. Määruse reguleerimisala

(1) Käesoleva määrusega kehtestatakse makseteenuse ja sularaharingluse kui elutähtsate teenuste (edaspidi ühiselt *elutähtis teenus*) kirjeldused ja toimepidevuse nõuded ning elutähtsa teenuse osutajate loetelu.

(2) Määruses sätestatakse nõuded elutähtsa teenuse tasemele ja teenuse katkestuse ennetamiseks. Samuti sätestatakse tingimused, mille puhul on tegemist elutähtsa teenuse ulatuslikust või raskete tagajärgedega katkestusest põhjustatud hädaolukorraga ning hädaolukorrast või selle ohust teavitamise korraldus.

§ 2. Elutähtsa teenuse osutajad

(1) Elutähtsa teenuse osutajad on:

- 1) AS SEB Pank,
- 2) Swedbank AS ja
- 3) Luminor Bank AS

(2) Eesti Pank vaatab elutähtsa teenuse osutajate loetelu üle vähemalt üks kord aastas.

§ 3. Makseteenused

Elutähtsad makseteenused on:

- 1) elutähtsa teenuse osutaja pangasisesed maksed;
- 2) maksed elutähtsa teenuse osutajate vahel;
- 3) elutähtsa teenuse osutaja pakutavad kaardimaksed.

§ 4. Sularaharinglus

Sularaharinglus kui elutähtis teenus on sularaha sissemakse maksekontole ja sularaha väljavõtmine maksekontolt.

§ 5. Elutähtsa teenuse katkestuse ennetamise nõuded

(1) Makseteenuse või sularaharingluse eest vastutav elutähtsa teenuse osutaja (edaspidi *teenuseosutaja*) koostab toimepidevuse riskianalüüsi ja plaani ning kavandab elutähtsa teenuse katkestuse ennetamiseks meetmeid vähemalt järgmiste ohtude kohta:

- 1) küberrünnak,
- 2) infosüsteemide ja seadmete rikked,
- 3) terroriakt,
- 4) tulekahju,
- 5) pikaajaline elektrikatkestus,
- 6) telefoniteenuse, mobiiltelefoniteenuse ja andmesideteenuse katkestus,
- 7) tänavarahutus,

- 8) epideemia,
- 9) streik ja
- 10) üleujutus.
- (2) Teenuse osutaja rakendab elutähtsa teenuse kriitiliste tegevuste toimimiseks vajalike oluliste infosüsteemide ja seadmete toimepidevuse tagamiseks vähemalt järgmiseid meetmeid:
 - 1) dubleeritud elektrisisendid erinevatest kaablitrassidest;
 - 2) dubleeritud andmeside ühendus erinevatest kaablitrassidest ja dubleeritud andmesideteenuse osutaja;
 - 3) käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatud dubleerivate ühenduste ümberlülitamine peab toimuma automaatselt;
 - 4) autonoomne elektertoitesüsteem, mis käivitub automaatselt ja tagab sõltumatu elektertoite vähemalt 24 tunniks.

§ 6. Nõuded elutähtsa teenuse tasemele

- (1) Hädaolukorras järgib teenuseosutaja oluliste infosüsteemide ja seadmete toimepidevuse tagamiseks hädaolukorra seaduse § 39 lõikes 1 nimetatud toimepidevuse riskianalüüsi ja plaani;
- (2) Hädaolukorras tagab teenuse osutaja vähemalt 10% sularaha väljastamise punktide töö ja tagab vähemalt 70% teenuse keskmisest mahust. Teenuse osutaja valib sularaha väljastamise punktide asukohad arvestades piirkonna elaniketihedust ja tavapäraseid sularaha väljavõtmise võimalusi. Teenuseosutaja kooskõlastab nimetatud sularaha väljastamise punktide asukohad Eesti Pangaga.
- (3) Hädaolukorras tagab teenuseosutaja:
 - 1) maksed teenuseosutaja juures avatud kontode vahel ja teiste teenuseosutajate juures avatud kontode vahel toimuvad vähemalt kord arvelduspäeva jooksul;
 - 2) enda kesksüsteemide toimimise ja teeb koostööd teiste turuosalistega tagamaks kaarditehingute toimimise.

§ 7. Elutähtsa teenuse katkestuse lubatud kestus

- (1) Elutähtsa teenuse katkestus on olukord, kus teenuse tehingute arv jääb alla 20% eelneva sarnase perioodi tehingute keskmisest arvust.
- (2) Elutähtsa teenuse katkestuse maksimaalne lubatud kestus on 12 tundi.
- (3) Elutähtsa teenuse osutaja arvutab siseministri 21. juuni 2017. a määruse nr 29 „Elutähtsa teenuse toimepidevuse riskianalüüsi ja plaani, nende koostamise ning plaani kasutuselevõtmise nõuded ja kord“ § 7 lõige 2 nimetatud suhtarvu katkenud ja tagasilükatud kliendipöördumiste arvu suhtena kliendipöördumiste koguarvust.

§ 8. Põhitegevust toetavate teenuste sisse ostmise nõuded

- (1) Elutähtsa teenuse osutaja põhitegevust toetavate teenuste sisseostmine (edaspidi *teenuse sisseostmine*) on olukord, kus siseministri 21. juuni 2017. a määruse nr 29 „Elutähtsa teenuse toimepidevuse riskianalüüsi ja plaani, nende koostamise ning plaani kasutuselevõtmise nõuded ja kord“ § 7 alusel väljaselgitatud kriitiline tegevus või selle osa täidetakse välise teenuse osutaja poolt.
- (2) Teenuse sisseostmine ei muuda hädaolukorra seadusega elutähtsa teenuse osutajale pandud ülesandeid ega vastutust.

- (3) Hädaolukorra seaduse § 36 lõikes 1 punktides 1, 3, 5, 6 ja 7 nimetatud elutähtsate teenuste sisseostmine on lubatud ainult elutähtsa teenuse osutajalt.
- (4) Siseministri 21. juuni 2017. a määruse nr 29 „Elutähtsa teenuse toimepidevuse riskianalüüsi ja plaani, nende koostamise ning plaani kasutuselevõtmise nõuded ja kord“ § 7 alusel väljaselgitatud kriitilise teenuse, mille kriitilisuse aste on 16 või suurem, sisseostmisel peab selle teenuse osutaja täitma hädaolukorra seaduse § 41 lõige 3 alusel kehtestatud infosüsteemide ja nendega seotud infovarade turvameetmeid.

§ 9. Elutähtsa teenuse taastamise korraldus ja prioriteedid

- (1) Elutähtsa teenuse osutaja käivitab elutähtsa teenuse katkestuse ja elutähtsa teenuse katkestuse ohu korral toimepidevuse plaani taastekavas kirjeldatud tegevused olukorra lahendamiseks ning kaasab sellesse elutähtsa teenuse taastamisega seotud asutused ja isikud ning elutähtsast teenusest oluliselt sõltuvad partnerid.
- (2) Elutähtsa teenuse taastamisel lähtub elutähtsa teenuse osutaja võimalusel järgmistest prioriteetidest:
 - 1) elutähtis teenus taastatakse esmalt suurema asustustihedusega piirkondades;
 - 2) elutähtis teenus tehakse kättesaadavaks esmajärjekorras teistele elutähtsa teenuste osutajatele;
 - 3) hädaolukorras järgitakse hädaolukorra lahendamist juhtiva asutuse korraldusi.

§ 10. Hädaolukorrad

- (1) Makseteenuste ulatuslikust või raskete tagajärgedega katkestusest tingitud hädaolukord on pankadevahelise arveldussüsteemi mittetoimimine ulatuses, mis ei võimalda elutähtsa teenuse osutajal täita maksejuhiseid ühe arvelduspäeva jooksul.
- (2) Sularaharingluse ulatuslikust või raskete tagajärgedega katkestusest tingitud hädaolukord on olukord, mille puhul sularaha veod ei toimu 48 tunni jooksul.

§ 11. Elutähtsa teenuse katkestusest teavitamine

- (1) Elutähtsa teenuse osutaja teavitab elutähtsa teenuse katkestusest kestusega 1 tund ja enam, katkestuse ohust, elutähtsa teenuse toimepidevust oluliselt häirivast sündmusest ja sellise sündmuse toimumise vahetust ohust e-postiga aadressil toimepidevus@eestipank.ee.
- (2) Juhtumil, kui e-posti teenus ei tööta teavitab elutähtsa teenuse osutaja Eesti Panka käesoleva paragrahvi lõikes 1 kirjeldatud sündmustest hädaolukorra lahendamise plaanides näidatud kontaktidel;
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teavitus peab sisaldama järgmist informatsiooni:
 - 1) katkestuse toimumise aeg sealhulgas kuupäev, kellaaeg või ajavahemik;
 - 2) sündmuse lühikirjeldus ning teadaolev või oletatav põhjus;
 - 3) teenuse taastamiseks ja teenuse katkestuse mõju vähendamiseks rakendatud ja rakendatavad meetmed;
 - 4) teadaolevad andmed prognoositava kahju kohta teenuse kasutajatele;
 - 5) teadaolevad andmed prognoositava mõju kohta elutähtsate teenuste toimepidevusele.
- (4) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud olukord on lahendatud ja mõju elutähtsale teenusele on likvideeritud 4 tunni jooksul saadab elutähtsa teenuse osutaja käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud informatsiooni hiljemalt järgmise tööpäeva jooksul.

- (5) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud olukord ei ole lahendatud 4 tunni jooksul või oht elutähtsa teenuse katkemiseks kestab saadab elutähtsa teenuse osutaja käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud informatsiooni eelteavituse vormis esimesel võimalusel ja täies mahus hiljemalt järgmise tööpäeva jooksul. Eelteavituse vormis edastatakse vähemalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 punktides 1 ja 2 kirjeldatud informatsioon ning prognoos häire kestusele.
- (6) Juhul kui elutähtsa teenuse osutaja edastab käesoleva paragrahvi lõikes 3 kirjeldatud informatsiooni Eesti Pangale mõne muu õigusakti alusel toimuva teavitamise raames, loetakse käesolevas paragrahvis kirjeldatud teavituskohustus täidetuks.

§ 12. Määruse rakendamine

Paragrahv 6 lõige 2 rakendub 2020. aasta 1. juulil.